

divadlo neodstranilo z textu řadu rušivých a české ucho urážejících poklesků proti duchu jazyka.“ (Mimoходом řečeno: i čeština páně Jelínkova jest velmi pochybná. Tak na př. tato fráze: „poklesky proti duchu jazyka“ jest nečeská. Čeština vyžaduje, jak známo, všude přídavného přisvojovacího jména, i nemohu říci: duch jazyka. A dále: poklesek pochází etymologicky od slovesa klesati. Ale jak mohu říci: poklesám *proti* něčemu? *Prohřešuji se* ovšem *proti* něčemu nebo lépe *na* něčem, ale nepoklesám *proti* něčemu. Pan Hanuš Jelínek měl napsati buďto: *prohřešky na* českém jazyku, nebo jazykové poklesky. Hraji-li si již na kantora, musím být sám kovaný. Jinak platí: hadr onuci tresce, nikdo se polepšit nechce.) „Je-li již autor sám tak hříšně lhostejný k svojí mateřštině,“ pokračuje náš mentor, „bylo povinností divadla zde zakročiti. Doufáme, že nově jmenovaný dramaturg pan docent dr O. Fischer spolu s šéfem činohry p. J. Kvapilem obrátí také sem svoji pozornost.“

K tomu principiální poznámku. Člověk žasne, jaké názory mají ještě dnes o básnické a umělecké tvorbě lidé, kteří pokládají se sami a jsou pokládáni jinými za znatele. Což nechápe p. Jelínek, že jazykové násilnosti jsou u pana Hilberta výrazem jeho vnitřního charakteru, věci záměru a úmyslu, jeho nutným a charakteristickým *výrazem* a že ohoblovati, ohladiti a osoustruhovati je jest asi tolik jako ohoblovati kaktus? Budiž mně rozuměno: nemluví nikterak pro p. Hilberta, mluvím jen *proti* estetickému barbarství a estetické nemyslivosti p. Jelínkové. Práci páně Hilbertovu buďto mohu celou zavrhnout nebo musím ji celou přijmout, jak jest, — ale nemohu ji „zlepšovat“, „opravovat“ a „zušlechťovat“ podle Brusu nebo Bačkovského Oprávce poklesků mluvnických nebo podle jiného dokonalostního lineálu. *Korektnost* není estetické kriterion. „Opravovat“ nebo „zlepšovat“ mohu jen tam, kde spisovatel jest k výrazu lhostejný, kde *nevolí* vědomě svého výrazu, kde touží psáti korektně, ale nedovede toho z nevědomosti; ale p. Hilbert *ví*, že jest barbar, a *chce* býti barbar. K takové úmyslnosti mohu zaujmout jen toto stanovisko esteticky oprávněné: buď ji beze změny přijmu — nebo ji beze změny zavrhu. Tertium non datur. Moderní estetika pochopila a vysvětlila výrazovou nutnost a jedinečnost díla uměleckého — a lidé, kteří chtějí u nás udávati tón v moderní literatuře a jsou pokládáni za moderní literární kritiky, mají o uměleckém díle názory hodné venkovského podučitele před několika desítkami.

Stého výročí smrti Kleistovy,

případněvího na 21. listopad, bylo vzpomenu v Německu dvojím uvedením jeho Penthesileje na jeviště berlínská a druhým přepracovaným vydáním prvního kritického životopisu jeho od Otty Brahma (r. 1884 byla počtána první verse této historické práce mladého žáka Schererova první cenou Spolku pro německou literaturu). U nás vyšla v tyto dny nejznámější novela Kleistova, Michael Kohlhaas, v Hynkově Pestré knihovně překladem Jaroslavy Vobrubové s úvodním slovem Ant. Veselého, který podle Brahma podal život i charakteristiku díla Kleistova. Snad by bylo bývalo na místě upozorniti právě zde, v čem záleží velikost Kleista jako novelisty a povídkáře: v stylovém klidu, v přísné věčnosti a soustředění v několik velikých linií — etnosti kázně posud tak špatně chápané u nás.